

Sällskapet för Naturskydd bildades den 18 mars 1934. Drivande kraft bakom föreningens tillkomst var tjänstemannen på Karlstads Mekaniska Werkstad Yngve Holmqvist, som också blev föreningens förste ordförande. Närvarande vid det historiska mötet i Holmqvists stuga Ugglebo vid Spjutbäcksalven var förutom initiativtagaren själv Oscar Andersson, Anton Carlsson, Olle Jonsson, Gunnar Norman, Evert Nyqvist, Erik Olsson och Gösta Samuelsson.

Olle Jonsson och barnbarnet Niclas på Lövön, Värmlands Säby, 1992.
Foto : Leif Jonsson.

Av grundarna är i dag endast Olle Jonsson i livet. Jag hade glädjen att besöka honom i hans hem på Skäringsbolsvägen vid två tillfällen hösten 2005, varvid jag spelade in våra samtal på band. Vi talade om tider som varit och om förhållanden som de flesta av dagens naturintresserade inte upplevt. Materialet har därefter redigerats av mig samt skurits ned i omfång av utrymmesskäl. Jag har valt att behålla Olles lediga språk vad meningsbyggnad och ordval beträffar.

När jag började intressera mig för naturen hade jag tre idoler på hemmaplan. Det var Olle Jonsson, Evert Nyqvist och Gösta Samuelsson. Hos Olle köpte man blommor, hos Evert inhandlade man kläder och hos Gösta lagade man tändar – allt för att få prata med dem om sitt favoritintresse, fåglar.

*

Kan du berätta lite om din barndom och uppväxt?

Jag är född i Landaborg strax nedanför Gustavsberg. Huset låg i korsningen mellan Gustavsbergsgatan och Nygatan, men är nu rivet. Vi flyttade ett par gånger och kom sedan till Irisdal, och där bodde jag tills fastigheten såldes till kommunen. Där är i dag HSB-hus. Pappa var trädgårdsmästare och drev Irisdals Handelsträdgård, som jag senare tog över. Vi hade också en blomsteraffär i staden, Irisdals Blomsterhandel, som senast låg på Kungsgatan innan den upphörde i slutet av 1970-talet.

Först gick man i småskolan på Källgården i två år och sedan i folkskolan på Södermalm i ett år. Därifrån flyttade jag över till realskolan på läroverket.

Som fågelskådare är jag naturligtvis lite intresserad av vilka biologilärare du hade på läroverket.

Den förste hette Nystedt. Första året läste vi bara om människokroppen, men i tvåan blev det lite annat. Då fick vi en bok att läsa i, som handlade om djur och växter. Jag har alltid varit intresserad av naturen, särskilt av djur. Så småningom fick vi en lärare som hette Arvid Karlsson. En gång var hela klassen till Gustavsvik, men någon mer utflykt minns jag inte.

Jag kom ihop mig en gång med Arvid Karlsson om jordugglan. Han påstod att den inte hade några örontofsar, och jag påstod att den hade det. Det har jordugglan när den upprörs; då sticker det upp små tofsar. Men han gick inte med på det utan vi blev osams på det viset. Och så var det en annan gång, då han påstod att fjärilen påfågelläga inte fanns här i Kristinehamnstrakten. Jag påstod motsatsen och tog med mig ett exemplar ur min samling och visade honom. Det hände också något annat. En gång visade han uppstoppade gråsiskor i museet och frågade en elev vad det var för fåglar. Jag viskade till honom att det var gråsiskor. Han fick mycket beröm av "Knossen", som vi kallade honom. Då sa en annan kille att det var Jonsson som viskade, och då fick jag en massa skäll. På det viset kom det ena efter det andra, så han sänkte mitt betyg från AB till Ba. På realskrivningen fick jag ett ämne som hette "Fågellivet i min hembygd". Det passade mig ju perfekt, och sedan var han tvungen att höja betyget för mig till AB i alla fall!

På läroverket fanns det också en biologilärare, som hette Nyberg. Han kallades för "Knallen". Jag hade inte honom. Han undervisade i parallellklassen. Jag hade honom som vikarie någon lektion bara. Det var en originell herre. Det gick många historier om honom. En gång visade han upp en uppstoppad sothöna för klassen och frågade en grabb, som hette Hollander, vad det var för fågel. Det är en gök sa Hollander. "Knallen" tog illa vid sig. Sedan, när han visade upp den där fågeln i andra klasser, så sa han: "Här mina karlar skall ni få se en sothöna, Fulica atra, eller den holländerska göken." Han kallade dem som var lite äldre för "karlar" och dem som var lite yngre för "piltar".

Har du någon tidig naturupplevelse som etsat sig fast i ditt minne?

När jag var barn var det gården mellan nuvarande Södra Ringvägen och Gustavsberg ända fram till järnvägen. När höskörden var bärgad stod hässjorna med slanor kvar. Då landade nattskärorna där. De jagade väl insekter. Fåglarna såg så stora ut på något vis i skymningen. Nattskärnan kallades också för "nattflacka".

Var började dina naturstudier någonstans och vilka områden kom du att besöka senare?

Först höll jag till vid gamla skyttepaviljongen och i skogen upp mot Harberget tillsammans med mina

kusiner, men också vid Rökärrsgårderna och nedåt Jutviken till. Jag strövade också ofta omkring där som regementet hade övningsfält. Där träffade jag en gång Nyqvist-pojkarna, d.v.s. Evert med bröder. Vi höll ofta till vid Rökärrsgårderna, där vi hade två orrkojor. Evert och jag var sedan ofta ute tillsammans. Han fotograferade mycket och skaffade sig också en spegelreflexkamera. Sedan kom också Sannavassen in i bilden. Den var på den tiden helt orörd. Det var en starrmad och utanför den vass. Slaktare Höglund hade sina djur på bete där. Jag kommer särskilt ihåg ett år när det var lågvatten. Då var det dybankar utanför där, och det var gott om snäppor av alla möjliga sorter.

Så småningom blev Kilsviken aktuell. Men det var långt att cykla dit innan man fick bil. Ibland övernattade man under en gran. Det blev bekvämare när Sällskapet fick hyra stugan på Prästön. Likaså var jag till Stormossen ibland. Där fanns ju Stina i Ansgårds lada. I den ladan låg jag bara en natt. Vi skulle ligga i höet där, men när vi kom dit så fanns det inget hö – bara en massa små möss som kilade omkring, men det gick det med. En annan gång hade Evert och jag med oss Dag Hannerz till Stormossen. Han var lantmätare i Ekshärad och svåger till Einar Wirén på Lundsberg. Det var väl i början på maj någon gång. Vi låg över under en gran där. När vi sedan cyklade hem var det ett jädra regnväder med blötsnö, så vi var genomblöta när vi kom hem till Kristinehamn. Evert tog med honom till affären, och han fick en ny skjorta på sig. Vid Ölmeviken och i inre delen av Varnumsviken där var vi inte mycket.

Vilka var dina första fågelböcker?

Farsan prenumererade på "Svenska fåglar" med text av Einar Lönnberg och med planscher målade av bröderna von Wright. Verket kom ut häftesvis och bands sedan ihop till tre band.

Evert och jag satt hemma hos mig och pluggade latinska namn ur de där böckerna. Detta var den första fågelboken för mig. Den första egentliga fält-handboken jag hade var Rudolf Söderbergs "Våra fåglar och hur man känner igen dem", som utkom i början av 1930-talet.

Vad hade Sällskapet för planer till att börja med, när det gäller naturvård?

Yngve Holmqvist lyckades få ett skogsområde vid Ämbetsägorna avsatt som naturskyddsområde, men det kom ju bort sedan. Där är delvis industrier i dag. Yngve lät plantera en ornäsbjörk i en glänta nära Ugglebo. Vid denna finns också en järnplatta som sitter på en sten. Yngve jobbade ju på "Meken", så han ordnade att det blev gjutet en sådan där platta. Vi hade också andra stora planer. Vi ville att den så kallade Rompholmen vid Fallskären skulle fridlysas liksom Kjöja, d.v.s. sydvästra delen av Sibberön, men det blev aldrig något av det. I ravinen bakom dåvarande KMW finns det en liten ö i älven. Yngve ordnade med att den blev naturskyddad. Jag vet inte hur det är nu för tiden.

Fågelfaunan är ständigt stadd i förändring. Jag skulle vilja att du berättar lite om några arter som var betydligt vanligare förr.

Pilgrimsfalken häckar ju inte längre i trakten. Förr fanns den på Stormossen. Först bodde han i ett fiskgjusebo i en hög tall, men sedan flyttade han över till ett annat bo av fiskgjuse, som låg mycket lägre. Evert skulle vid ett tillfälle ringmärka ungarna där, men det var redan gjort. De var ringmärkta på båda benen. Det måste ha varit två ringmärkare som varit framme! Pilgrimsfalken häckade också i skärgården på Galgen. Evert och jag var med fiskaren Arne Svensson och tittade på boet, men ungarna var utflugna redan. Boet låg i en skreva på den kala klippan.

Trädlärkan fanns lite varstans förr i tiden. Vid Rökärrsgårderna, i Vike, där Henning Gillström bodde, och vid Uppsjön till exempel. Rapphöns fanns det rätt gott om. Vid gamla skyttepaviljongen skrämde man upp dem, när man gick där, och vid Udden fanns de.

Några gånger såg jag ett par tofslärkor som höll till på ruderatmark i vår trädgård närmast Linnégatan. Det påstods att den häckade vid Brandvillorna. De låg på norra sidan av Skolgatan som den hette då (nuvarande Södermalmsgatan). Evert skulle åka dit och fotografera tofslärkorna, men jag minns inte hur det gick. Arten var även på den tiden en mycket sällsynt fågel i denna del av landet. I dag häckar den inte ens i Sverige längre.

Kornknarren var vanlig på åkrarna. Innan Malmen byggdes var det stora gården där, som Gustavsberg hade hand om. Det var ju en stor lantgård på den tiden. Vi bodde då i Brunnsolm vid Linnégatan. När jag hade fönstret öppet hörde man hur "rögsnärran" knarrade hela nätterna.

Förr var storspoven allmän på åkermarken. På Stormossen fanns den också. Mest kommer jag ihåg den från Vike, när vi hälsade på Gillström. Då vi cyklade hem hörde man den vissla och ibland varna.

Tjäder och orre fanns det gott om överallt, till och med ute på öarna i skärgården. På Sibberön hittade vi fem bon av tjäder en gång på ett gammalt hygge. De kläcktes allihopa; det kollade vi efteråt. Och på Fallskären var det också tjäderkullar. Jag tog ett kort på en halv vuxen tjäderkyckling, som de ville ha på Naturhistoriska museet i Göteborg, för de hade ingen avbildning av just den dräkten. Evert skickade bilden till professor Jägerskiöld. Orre fanns det på alla öar och holmar. Det var allt skillnad mot nu. Det var en orrhöna som låg på ägg på Fallskären. Där fick man inte släppa någon hund lös för Nyberg, som arrenderade hela ön, men någon hade gjort det i alla fall. Hunden bet ihjäl orrhönan. Då var Nyberg inte glad.

Du har också fått uppleva att många fågelarter expanderat under ditt långa liv. Kan du ge några exempel på detta?

Den första observationen av skrattnås i trakten som jag känner till var när min kusin Ulf fick se två stycken måsar med svarta huvuden, som satt på en pållare i yttre hamnen. 1934 var det. Redan året därpå var det en koloni med rätt så många par i Sannavassen.

Rosenfink.

Foto: Leif Jonsson.

När jag började titta på fåglar fanns mig veterligen inte rödvingen här. Men det dök upp ett par vid Prästön. Det var någon som hittade ett bo där. Och sedan fanns den ju vid Lannabruk i Närke. Vi var några stycken som tog tåget och for dit och tittade. När jag var i Oslo 1935 var den redan parkfågel där.

Den första grönfink jag hörde talas om det var 1934 det också. Yngve Holmqvist hade ett par vid sitt fågelbord då. Våren därpå fick Evert och jag se ett par vid Mossen, nära Stormossen, sittande i en asp där. Och sedan blev den ju allmän.

En annan invandrare är rosenfinken. Egon Johansson kom till mig och trodde att han hört en sommargylling på Sannatippen. Jag följde med honom dit, och då var det en rosenfink som satt och sjöng där. Sedan fann jag den på olika ställen vid Östervik. Jag hittade bon på några platser också. Ett bo fann jag i dungen på höger sida efter vägen mot Östervik. Man hade sågat ned en al, och det hade blivit en massa rotskott. Där nere var boet byggt.

1935 är ett viktigt årtal inte bara i Kristinehamns utan också i Värmlands ornitologiska historia.

Ja. Jag jobbade då i Skåne. Evert skrev då till mig och berättade att Oskar Andersson påstod, att det fanns roskafl på Lilla Rödkollran. Evert var där och fotograferade. Han fick ungar också på bild. Evert åkte till Göteborg för att berätta om sitt fynd för professor Jägerskiöld på Naturhistoriska museet. När Evert berättade att det fanns roskafl vid Vänern, sa Jägerskiöld, att det hade Rudolf Söderberg redan rapporterat från Lidköping. ”Men häckande”, sa Evert. Det ville Jägerskiöld se svart på vitt på. Då halade Evert upp fotografier på både gamla och unga roskaflar! Det var första gången som det blev känt att roskaflen häckade vid en inlandssjö.

Inte så långt därefter besökte Evert och du Naturhistoriska museet. Av vilken orsak?

Vi ville titta på museets samlingar, främst av fåglar. Vaktmästaren gjorde i ordning ett litet rum åt oss för att ligga i över natten. Vi bodde där i några dagar. Under sängen stod det en trälåda med spjälllock. Vi drog fram lådan för att titta vad det var i den. På locket var det en etikett, där det stod: ”Lapp från Karesuando. Svanskotor saknas.” Bland annat så var vi ute på Rörö, och där fick vi se en skärpiplärka med mat i näbben. Vi följde den och såg vart den tog vägen. Vi hittade boet och där låg det en gökunge. Vi for in till stan och sedan for vi tillbaka nästa dag och ringmärkte gökungen. Sedan fick vi rapport om att den var hittad i Grekland. Man kände inte till den flyttvägen förut.

Din största insats som naturkännare har du gjort inom entomologin. När började ditt intresse för insekter egentligen och hur kom det att utvecklas?

Jag samlade fjärilar och skalbaggar när jag gick i skolan, men det blev ingen ordning med det förrän jag träffade doktor Wirén. Han var lektor på Lundsbergs skola och hade en väldigt stor samling. Det var genom Evert jag kom i kontakt med honom. Han lärde mig hur det skulle prepareras, och han hjälpte mig med bestämningen till att börja med. Det fanns en bok ”Våra vanligaste fjärilar och skalbaggar” av Curt Flöricke, men den var ju inte något vidare utförlig. Men så fick jag tag i Reitters ”Fauna Germanica”. Delen ”Käfer”, d.v.s. den som handlar om skalbaggar, omfattar fem band. Det var ju skalbaggsforskarnas bibel det. I den fanns det avbildningar i färg av en del arter. Den är på tyska, men det var inga problem, eftersom jag jobbat ett år i en stor trädgård i Lübeck.

Einar Wirén och jag cyklade bland annat ner till Kolstrandsviken. Han cyklade först från Lundsberg till Nässundet. Där tog han tåget till Kristinehamn. Cykeln hade han med på tåget. Sedan cyklade vi härifrån till Kolstrandsviken. Det var en väldigt varm dag kommer jag ihåg. Det var spänstigt gjort av honom. Nyqvistpojken hade hittat en liten skalbagge vid viken, som de skickade till Wirén. Den var ny för Värmland. Den fanns bara på Öland och i Skåne. Det var på östra sidan av viken, i sandmarkerna där. Den levde bland startuvorna. Så vi for dit och hittade den mycket riktigt, och det var ju en sensation. Den hette *Demetrias monostigma*. Den är 3–4 mm lång. Den har liksom ett ruter ess på ryggen, fastän svart.

Vid samma exkursion hittade vi också en liten vivel, som den kände entomologen Anton Jansson i Örebro hittat i närheten. Den hette *Mecinus heydeni*. Denna art lever på *Linaria vulgaris*, gulsporre. Det var också en sensation att den fanns där. Vi fick en hel del andra rätt så sällsynta arter också, som vi hittade under vassdrivorna i sandmarkerna efter stranden. På hemvägen stannade vi till hos Sigvard Karlsson i Förvärvet, kallad ”Sigvard i Fördärvet”. Hos honom köpte vi jordgubbar, som smakade bra i värmen.

Sedan upptäckte vi markerna vid Värmlands Säby. Det var bra jaktmarker i de gamla ekarna. Där hittade vi många nya arter för Värmland. Runt själva Kristinehamn finns det inga speciellt bra skalbaggsmiljöer, bortsett från Kummelön.

Hur många arter finns det i din skalbaggsamling och vilket är det mest sällsynta fynd du gjort i Kristinehamns kommun?

Jag vet inte så noga hur många exemplar min samling omfattar. Det är väl 1 200 ungefär. Alla är inte tagna i Värmland. Jag har också samlat i Skåne och på Öland.

Det sällsyntaste fynd jag gjort i trakten var en vivel, som jag hittade när jag badade vid Kilsviken tillsammans med Evert och hans fru Svea. Jag tog och ryckte upp en tuva av enbart, som jag trodde, videört och slängde den i vattnet. Då flöt det upp ett par vivlar, rätt så stora, och jag kände inte till dem. Jag hittade ingen litteratur om dem heller. Vi jämförde dem med ett par som Wirén hade i sin samling från Åland. Det visade sig då att det var en vivel som var ny för Sverige. Den hette *Hylobius transversovittatus*. Det framgick att det i tuvan också fanns en fackelros. Det är på dess rötter som denna skalbagge lever. Jag skrev en artikel om fyndet i "Entomologisk Tidskrift".

Du har ju varit trädgårdsmästare. Då kan man fråga sig, om du också varit intresserad av vilda växter.

Jo, jag blev intresserad av dem också, men först på senare år tack vare min kusin Asta Wide, som var mycket intresserad av botanik och kunnig. Det finns ju hyperitberg i närheten. Där förekommer det en speciell flora, och det är ju intressant.

Även om man är särskilt intresserad av skalbaggar och fåglar kan man, om man har ögonen med sig, göra andra intressanta fynd också.

Jag och en kompis gjorde en fotvandring i Kilsbergen 1940. Vi hade tält med oss och övernattade vid Gilsåssjön. När vi gick efter stranden, så kröp det fram en liten mus bland ljungen. Jag stötte till den med staven, som jag hade i handen, av ren reflex kan man säga. Sedan tog jag upp den i svansen och tittade på den. Då såg jag att den hade ett mörkt band från nacken som avsmalnade ner mot svansroten. Jag undrade vad det var för sorts mus. Jag trodde att det var en variant av skogsmus, men den hade inte så stora öron som skogsmusen. Jag släppte den för att se om den var skadad, men den kilade bort och försvann i ljungen. Jag hittade den inte mera sedan.

Av professor Bertil Hanström vid Lunds universitet fick jag låna litteratur om gnagare. Jag kom då fram till att det var en buskmus, och den var ju inte anträffad i Sverige mer än uppe i översta delen av Jämtland vid Frostviken. Det var ju en sensation om den fanns här nere i Mellansverige. Jag skrev en artikel om fyndet i tidskriften "Fauna och Flora". Jag hade inget beläggsexemplar, så man var

ju lite tveksam om bestämningen var rätt. Artikel blev intagen med ett frågetecken i rubriken i alla fall. Men senare fick man reda på att den fanns här i Mellansverige också, för när man brände hyggen, som man gjorde förr i tiden, kom det fram en del möss, bland annat buskmus, så jag hade säkerligen rätt.

Det fanns en ihålig asp på ett litet skär, som heter Vilbskär. Vi hörde att det pep ur den där aspen, så vi packade lite försiktigt på den. Vi trodde det var gröngölingungar, men då flög det ut en fladdermus, som landade på en gammal al längre bort. Det kom flera stycken när vi packade på stammen. Det var vattenfladdermöss, *Myotis daubentonii*, fick vi reda på senare.

Konservatorn Henning Gillström i Vike kom tidigt med i Sällskapet. Det vore trevligt, om du kunde berätta lite om denne naturvän.

Ja, det var roligt att hälsa på honom i Österås. Det var en liten gul stuga i skogskanten. Han var utbildad i Stockholm till konservator, tror jag. Han var rätt så styv att måla och teckna. Hans yrke var annars att måla inomhus och att tapetsera. Gillström brukade fiska sik på hösten, och då blev Evert och jag bjudna till sikkalas i hans stuga. Han var styv på att koka in sik. Vi var där varje höst faktiskt. När vi kom dit skulle han alltid bjuda på kaffe naturligtvis. Då fick han börja röja undan arsenikburkarna, som stod på bordet, och duka fram kaffekoppar i stället. Gillström var en del vid Uppsjön. Han påstod att han sköt en berguv där, som han stoppade upp sedan.

Gillström fick en gång en ejder för uppstoppning. Han stoppade upp den och själva skroten, som man säger, stekte han. Anton Carlsson och ett par killar blev bjudna på steken. När de satt och åt, stod ejdern uppstoppad bredvid. Då sa Anton: "Tror du han tycker om att se på, när vi äter upp honom?"

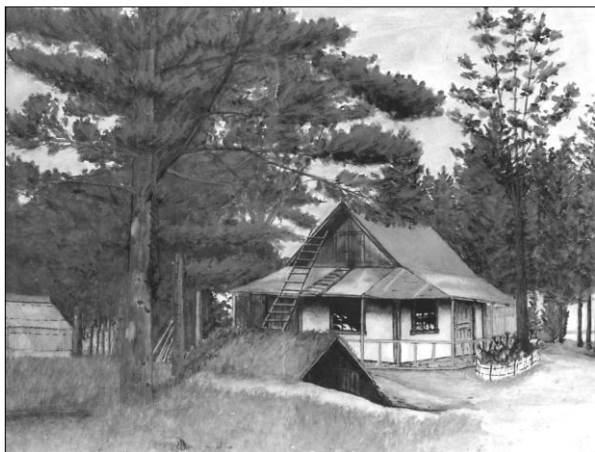
En annan person, som du var mycket bekant med, var Nyberg på Fallskären.

Det var en trevlig herre det. Han hade bott många år i Amerika, där han köpte upp skinn av indianerna. De kallade honom "Fyröga" för att han hade glasögon. Han berättade att först när han kom till Amerika och skulle handla med pälsverk fick han se ett djur, som var svart med ett par vita ränder på ryggen. Han tog död på djuret och tog in det och skulle flå det. Då kom det en bekant, som skulle gå in, men han stannade i dörröppningen och stack därifrån som ett skott. Det var en skunk Nyberg hade skjutit. Det kände han inte. Han påstod att han inte hade något luktsinne.

Och så var det en annan historia från Amerika som Nyberg berättade. Vid ett tillfälle kom det en stormflod, som tog honom med sig. Han blev tvungen att simma och landade sedan på en svavelhög. Där satt han rätt så länge, innan vattnet sjönk undan, tillsammans med ett par mexikanare. De hade inget att äta, men då flöt det i land ett kylskåp, som det var lite mat i!

Nyberg hyrde Fallskären av kyrkan och byggde en bungalow av trä, vass och lera där. Jag tror det var ungefär tio år som han bodde där. På baksidan hade han en liten verkstad, där han vävde vassmattor, som han sålde till trädgårdar. Vi köpte av honom för att ha och täcka drivbänkarna med. Han hade konstruerat en vävstol, som han kunde väva mattorna i, och det var ju behändigt. På vinden var det en lucka med ett uttag. Där häckade en stor-skrake varje år. Han gjorde hyddor av vassmattor, som besökande fick övernatta i, om de ville. Några år hade han får som betade på ön och då hade han ett fårhus av vass också!

Nyberg var en tusenkonstnär kan man säga. Han byggde båtar. Bland annat byggde han en som han kallade newfoundlandssnipa, en väldigt sjösäker båt, som vi fick låna när vi var där. Och så gjorde han en eka åt Alexandersson på Posseberg. Han byggde också en liten iseka med medar under, som han använde, när isen varken brast eller bar, då han skulle fara över till Possebergslandet. Han behövde inte fara till stan alla gånger. Han fick varor med mjölkskjutsen till Posseberg. Annars hade han en båt som han kunde koppla från bensin till fotogen och tvärtom.

Nybergs bungalow på Fallskären. Efter akvarell av Olle Jonsson.
Foto: Leif Jonsson.

Nyberg fångade gäddor om våren under lektiden – stora bjässar, vet du. Han spikade upp huvudena på sin veranda. En lång rad med gäddhuvuden var den dekorerad med.

Han snidade trägubbar, precis som Döderhultarn, väldigt skickligt. Bland annat Mös-Erk, som sålde vatten i en tunna på stan, innan vi fick vattenledning. Farsan talade om honom. Och Moster Rolig var det ett fruntimmer som hette. Och så var det militärer och ett par som brände brännvin. Det var många pjäser. De kom med i auktionen efter honom. Evert Nyqvist ropade in. Jag vet inte om det var allihopa, men en hel del i alla fall.

Nyberg kallades allmänt för ”kurfursten av Tavasstehus”. Kur det är småfisk, som egentligen heter elritsa, men som kallas så här i Kristinehamns-trakten. De används mycket till agn. Hans hus var som sagt byggt av bland annat vass. Han hade alltså tagit vass till hus! Jag vet inte vem som hade hittat på denna benämning. Efter det att Nyberg dött, flyttade hans systersöner över huset till fastlandet på Värnanässidan.

Du har träffat många berömdheter av den gamla stammen naturvetare som exempelvis skriftställaren Carl Fries samt ornitologerna Erik Rosenberg och Rudolf Söderberg. Kan du berätta lite om dina kontakter med dem?

Carl Fries var med till Henning Gillström, som bjöd på konserverad tjäder. Han var också med till Rammholmen. Vi var ett gäng som ville titta på naturen i stort där. Det fanns ett väldigt stort fisk-gjusebo där på västra sidan i en tall, som lutade litet utåt sjön. På hemvägen hade det blåst upp, så det gick hög sjö. Carl Fries besökte också Stormossen tillsammans med bl.a. Evert och Gillström.

Erik Rosenberg träffade jag mest i Örebro, när jag var där på möten och på exkursioner vid Kvismaren, där han var med som ciceron. På den tiden kunde man åka tåg till Kvismaren. Där var det en anhalt med en liten kur. En gång när vi satt vid Kvismaren kom en andfågel och flög förbi. Jag frågade vad det var för fågel, för det hann jag inte se. Det var en kricka, sa Rosenberg. Hon hade ett snatterläte, när hon flög. Jag hör henne än, sa han, när hon försvann i fjärran. En gång smög Rosenberg och jag på en gräshoppsångare, som satt i en videbuske vid Kvismaren. Till sist kom vi så nära att vi kunde krypa in under busken, så att gräshoppsångaren satt över huvudena på oss och sjöng.

Rudolf Söderberg kom hit till stan, och Evert och jag tog först med honom ut till Fallskären i min båt. Vi var iland där och tittade. Han hade med sig en som hette Laurell. Denne var visst rektor på en realskola. Sedan for vi över till Sibberön och där dök naturligtvis ”Sibberökungen” upp så fort vi kom iland. Vi pratade med honom, och han fick ett par glasögon av Laurell, för han såg visst dåligt. Senare besökte Evert och jag Söderberg i Stockholm. Det var Evert egentligen som skulle träffa honom. Han hade en del fotografier som Söderberg skulle ha med i en bok. Vi blev då bjudna på middag hemma hos honom.

Söderberg höll på med sina handböcker. Han visade oss manuskriptet till en av dem. Evert och jag påpekade då att han hade förväxlat lätena av skogsduva och ringduva.

*

När mina intervjuer med Olle gjordes närmade han sig den aktningvärda åldern av 92 år. Hans minnesbilder av flydda tider är fortfarande intakta, och de latinska namnen på skalbaggar vällar inga problem. Olle är ännu medlem i Sveriges Entomologiska Förening och Wermlands Ornitologiska Förening. Genom dessa båda föreningars tidskrifter håller han sig fortfarande à jour med vad som händer inom de båda intresseområdena, som han ägnat så mycket tid åt. Som ornitolog, men framför allt som entomolog, har han på ett verksam sätt bidragit till utforskandet av naturen i vår kommun.

Vid styrelsemöte med Sällskapet för Naturskydd i mars 2006 utsågs Olle Jonsson till hedersledamot i föreningen.